Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto
Lausunto HE 99/2025

Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto

ASIA: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026
Teema: PL 30 Kalatalous

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto valtion talousarviosta vuodelle 2026. Toteamme kalatalouden osalta seuraavaa:

Vuoden 2026 talousarvioesityksen yleisperusteluissa todetaan, että Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, mutta talouskehityksessä on näkyvissä myönteisiä merkkejä. Hallituksen tavoitteena on parantaa suomalaisten elintasoa, kääntää Suomen talous kestävään kasvuun ja taittaa hyvinvointia uhkaava velkaantumiskehitys. Talous- ja työllisyyskasvun vauhdittaminen on tärkein keino julkisen talouden vakauttamiseksi.

Hallitusohjelmassa ovat kirjaukset siitä, että kotimaisen kalan kulutusta, saatavuutta ja vientiä lisätään keventämällä kalankasvatukseen liittyvää luvitusta ja säätelyä. Keväällä 2025 on kirjausten osalta saatu aikaan edistystä. Vielä on kuitenkin työtä edessä, jotta kotimaisen kalan edistämisohjelman ja vesiviljelystrategian mukaiset tavoitteet kasvatetun kalan tuotannon nostamisesta toteutuvat.

Ensimmäiset askeleet on kuitenkin otettu. Vuonna 2024 kasvatetun kalan tuotanto nousi Suomessa tämän vuosituhannen korkeimmalle tasolle, noin 17 miljoonaan kiloon. Luonnonvarakeskuksen tilaston mukaan kuluttajien käyttämän kotimaisen kalan käyttö on noussut suhteessa kokonaismäärään. Kuitenkin edelleen noin 2/3 kuluttajien käyttämästä kalasta on tuontikalaa. Syödyin kotimainen kala on kasvatettu kirjolohi, joka on suomalaisten kalankasvattajien päätuote.

Vuoden 2025 kasvukautta haastoi pitkä hellejakso heinäkuussa. Rehun käyttö vähenee vesien lämpötilan noustessa ja tuotannon kilomäärän nousu hidastuu. Toimialan onkin jatkossa varauduttava säämuutoksiin. Kalojen hyvinvointi on toimialalle tärkeää ja jatkossa on kehitettävä uusia teknisiä ratkaisuja muuttuviin olosuhteisiin.

Varsinkin uhanalaisten kalojen poikastuotanto tarvitsee nopeita ratkaisuja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.

Kalaa kasvattavia yrityksiä on Suomessa noin 200. Kalanpoikaset kasvatetaan sisämaassa, josta ne siirretään kasvatuspaikoille. Suurin osa ruokakalasta kasvatetaan merialueilla. Ruokakalatuotannon arvo on lähes 100 miljoonaa euroa. Kalaa kasvatetaan myös istutettavaksi luonnonvesiin.

Kalankasvatuksen ympäristövaikutus syntyy ruokinnan ravinnepäästöistä eli fosforista ja typestä. Kalankasvatuksen osuus Suomen ravinnekuormituksesta Itämereen on kuitenkin vain yhden prosentin luokkaa. Tekniikat ovat kehittyneet merkittävästi. Vahvistuva kalankasvatus tuo satoja uusia työpaikkoja ja toimeentuloa eri puolille Suomea. Kalankasvattajat ovat volyymiltaan elinkeinokalatalouden suurin toimija.

Suomen Kalankasvattajaliitto kiinnittää huomiota siihen, että eduskunta myönsi toimialalle viime vuonna avustusta eduskunnan jakovaroista. Saatua määrärahaa on käytetty tehokkaasti jäsenyritystemme osaamistason nostamiseen, toimialan viestintään ja viennin edistämiseen. On selvää, että määrärahalla on ollut merkittävä vaikutus kotimaisen kasvatetun kalan tuotannon nousuun. Tätä kautta on syntynyt uusia työpaikkoja ja Suomen ruokaomavaraisuus on kalan osalta parantunut.

Esitämme, että Suomen Kalankasvattajaliitolle myönnettäisiin yleisavustusta valtion vuoden 2026 talousarviossa.

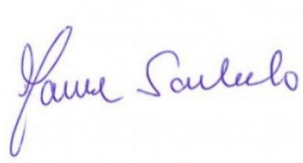

Janne Sankelo
toimitusjohtaja, VD

Suomen Kalankasvattajaliitto ry, Finlands fiskodlarförbund rf

janne.sankelo@kalankasvatus.fi
puh. 050 512 0519